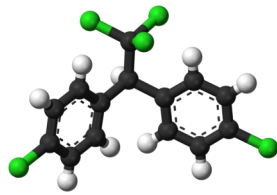

Farliga kemikalier

En kemikalie är en kemisk förening tillverkad av människan. Genom historien har det tillverkats kemikalier som upplevts som mirakelkemikalier men som i efterhand upptäckts vara livsfarliga och förbjudits till exempel PCB och DDT (bilden nedan). Båda två är långlivade och finns fortfarande i ekosystemen. DDT är ett insektsmedel från 40-talet som använts i stor skala i hela världen. De flesta PCB-föreningar är trögflytande oljelika vätskor.

De har använts i elektrisk utrustning och vid byggen av bostäder.

Orsak

Det tillverkas många nya molekyler som släpps på marknaden. De måste kontrolleras av tillverkaren men det är svårt att undersöka långsiktiga effekter.

Ett hormonstörande ämne liknar mänskliga hormoner och kan påverka kroppen på ett oönskat sätt. Exakt vad som är ett ämne med hormonstörande egenskaper är oklart. Därför hamnar en del ämnen utanför säkerhetskontrollen.

En kemikalie kan bli klassad som ofarlig, men när den sedan tillverkas i extremt små partiklar, som kallas nanopartiklar, kan den skapa stora hälsoproblem.

Importerade varor är inte lika kontrollerade.

Kemikalier, som själva är ofarliga i en liten dos, kan ibland bli farliga när de kombineras med varandra. Det kallas cocktail-effekten.

Miljöproblem med farliga kemikalier

En del byggnadsmaterial är cancerframkallande. En byggnad står väldigt lång tid och det är svårt att byta ut vissa delar till exempel alla väggar.

Textilier kan innehålla farliga färgämnen till exempel Azo-färger. Tvätta nya kläder innan du

använder dem annars riskerar du att kemikalierna tas upp i kroppen genom huden.

Vissa plaster kan innehåller mjukgörare (ftalater) som är både cancerframkallande och hormonstörande. Bisfenol A finns i plast och är ett hormonstörande ämne.

Hur ska problemet lösas.

Kemikalier märks upp med farosymboler.

Det finns flertalet svenska myndigheter och organisationer som ansvarar och övervakar användningen av farliga kemikalier till exempel kemikalieinspektionen.

Inom EU är REACH en lagstiftning som ska skydda människor och miljö från farliga kemikalier i varor.

Begrepp och svåra ord:

Kemikalie, hormonstörande ämne, nanopartikel, cocktail-effekten, mjukgörare, farosymboler, ftalater